

Øversigt over høringsvar til forslag til Natura 2000-handleplan for område N14 Aalborg Bugt, Randers og Mariager Fjord

Der er indkommet tre høringsvar fra Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen, DOF Nordjylland samt Miljøstyrelsen.

Høringsvar og afsender
<p>Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen (13. februar 2024)</p> <p>Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen ejer areal inden for Natura 2000-området, hvorved Ejendomsstyrelsen har en interesse som høringspart i specifikke indsatser angående forbedring af hydrologi omkring arealet betegnet Hevring Skydeterræn. Således kan Ejendomsstyrelsen vurdere en eventuel påvirkning af terrænet i forhold til de uddannelsesmæssige krav inden for Forsvarets brug af området.</p> <p>Svar til Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen: Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen vil blive part i projekter vedr. forbedret hydrologi tidligt i processen, ligesom Norddjurs Kommune ønsker tidlig inddragelse, såfremt Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen planlægger for det samme. Vi ser frem til forsat godt samarbejde om sikring af naturtyper og arter i Hevring Skydeterræn i den kommende planperiode.</p> <p>Til Hvidbog: Høringsvaret giver ikke anledning til ændringer i handleplanen.</p>
<p>DOF-Nordjylland (5. marts 2024)</p> <p>DOF beskriver de aktuelle trusler mod fuglelivet, samt gennemgår de truede fuglearter mm</p> <p>Høringsvaret understreger DOF Nordjyllands dybdegående viden i områdets fugleliv. Derudover beskrives områdets trusselsbillede, og der gives forslag til at afhjælpe nogle af de trusler.</p> <p>Svar til DOF: Tak for jeres fyldestgørende og konstruktive høringsvar til Handleplanen Natura 2000-område nr. 14. Vi ser frem til et samarbejde om beskyttelse af fuglelivet i området i den kommende planperiode.</p> <p>Til Hvidbog: Det detaljerede høringsvar giver ikke anledning til ændringer i den meget overordnede Natura 2000-handleplan. DOF er en væsentlig interessant i området, og både MST og Kommunerne ser frem til et fortsat samarbejde.</p>
<p>Miljøstyrelsen (18. april 2024)</p> <p>Indsatser med frivillig gennemførelse</p> <p>Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at gennemføre handleplanen. Der må ikke rejses tvivl om dette. Miljøstyrelsen ønsker derfor som medudgiver af planen at få indføjjet 'som udgangspunkt', når der henvises til frivillige aftaler.</p> <p>Svar til MST: Der er kvitteret for høringsvaret. Der sendes ikke yderligere svar, da vi er samarbejder om handleplanen.</p> <p>Til Hvidbog: Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at kommunalbestyrelsen er forpligtet til at gennemføre handleplanen. Der må ikke rejses tvivl om dette. Miljøstyrelsen ønsker derfor som medudgiver af planen at få indføjjet 'som udgangspunkt', når der henvises til frivillige aftaler. Miljøstyrelsens ønske er taget til efterretning.</p>
<p>Miljøstyrelsen (18. april 2024)</p> <p>Benævnelse af handleplanmyndigheder og offentlige lodsejere</p> <p>Miljøstyrelsen er blevet opmærksom på, at Aalborg Kommune ikke er blevet nævnt som offentlig lodsejer i baggrundsafsnittet. Aalborg Kommune udarbejder som offentlig lodsejer egen forvaltningsplan for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Aalborg Kommune bør derfor føjes til baggrundsafsnittet, og et resume af kommunens forvaltningsplan skal indsættes i bilag 1 på lige fod med Forsvarets og Naturstyrelsens resumeer.</p> <p>Til Hvidbog: Aalborg Kommune er nu indskrevet som offentlig lodsejer. Resume af Aalborg Kommunes forvaltningsplan er vedlagt.</p>
<p>Miljøstyrelsen (18. april 2024)</p> <p>Henvisninger til love og de lovmæssige bindinger</p>

Miljøstyrelsen skal gøre opmærksom på, at den nyeste bekendtgørelse af Miljømålsloven er blevet udstedt den 26. maj 2023 (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26/05/2023), hvorfor lovhenviisningen bør opdateres. Miljøstyrelsen skal også gøre opmærksom på, at den nyeste bekendtgørelse af Naturbeskyttelsesloven er blevet udstedt den 4. oktober 2022 (lovbekendtgørelse nr. 1392 af 04/10/2022), hvorfor denne lovhenviisning også bør opdateres.

Til Hvidbog: Miljøstyrelsens bemærkninger er taget til efterretning. Lovhenviisninger er opdateret.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
Miljøstyrelsen ønsker derfor, at den endelige plan suppleres med en præcisering. Det kan være en uddybning af afsnit eller f.eks. en tabel, der gør det muligt umiddelbart at få et overblik over, i hvilket omfang retningslinjerne i indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan 2016-21 er realiseret.
(konkretiseret i punkterne nedenfor)

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Skovnaturtypebevarende indsatser for skovnaturtyper uden fredskovspligt.

Til Hvidbog: Følgende er tilføjet i redegørelsen for gennemførelse af sidste planperiode: Kommunerne har udført en opsøgende indsats og har kontaktet nogle private lodsejere med større arealer af skovnaturtyper og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private ikke-fredskovspligtige skove.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Indsatser for sammenbinding af rigkær.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst er tilføjet handleplanen:

Mariagerfjord Kommune har sammenbundet rigkærforekomster omkring et rigkær med mygblomst. Der er skabt bedre fysisk sammenhæng mellem rigkærene i området ved fysisk at åbne op i de tætte bestande af rødæl mellem rigkærene, samt ved bedre græsning der naturlig åbner og skaber en sammenhæng via dyrenes optråd.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Indsatser for tørre kalksandsoverdrev, surt overdrev, kalkoverdrev og tidsvis våd eng.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst er tilføjet handleplanen:

Der er i de kommuner, hvor naturtyperne forekommer, arbejdet med udvidelse af områder med naturtyperne tørre kalksandsoverdrev, surt overdrev, kalkoverdrev samt tidsvis våd eng. Dette er sket ved, at der skabes større forvaltningsenheder, samt at den eksisterende pleje forbedres, så muligheden for at naturtyperne bedre kan udvide sig til de arealer, hvor de naturgivne forhold giver mulighed for det. Det vurderes, at der er skabt betingelser for at udvide de angivne naturtyper med de ha angivelser anført i den forgangne handleplan (2016-2021).

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Generelle indsatser for arter i Natura 2000-området, herunder mygblomst.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst er tilføjet handleplanen:

Det vurderes, at indsatsen (red: for udvidelse af rigkær) har forbedret levestedet for mygblomst og skabt potentielle nye levesteder for arten.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Benævnelse af, hvordan kommunerne har håndteret indsatsen med den særlige opmærksomhed, Natura 2000-planen beskriver, at der skal være for almindelig ryle, splitterne, dværgterne, kongeørn, pibesvane, sangsvane, gravand, lysbuget knortegås og edderfugl.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst er tilføjet handleplanen:

Der har i planperioden været særlig opmærksomhed på arter som almindelig ryle, splitterne, dværgterne, pibesvane, sangsvane, gravand, lysbuget knortegås, edderfugl og kongeørn ved at forbedre de naturtyper, der udgør deres fourageringsområder eller yngleområder.

På lokaliteter, hvor forstyrrelse i arternes yngletid er et problem som ved f.eks. Als Odde, har fokus været på at informere publikum i forsøg på at regulere færdslen i området. I andre områder foregår der bekæmpelse af mårhund og regulering af ræve for at mindske prædation på jordrugende fugle.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Indsatser for de specifikke retningslinjer for ryle, splitterne, klyde, fjordterne og dværgterne.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst et tilføjet handleplanen:

Randers Kommune har i den forgangne planperiode haft afgræsning på Treskelbakke Holmen og de omkringliggende øer i Mariagerfjord, der er kortlagt som yngleplads for klyde, fjordterne, splitterne og havterne. Får har afgræsset i 2 måneder hver sommer, som særligt indsats i forhold til vadegræs og for at holde vegetationen nede, på fuglenes yngleplads. Indsatsen har været en succes, og gæs har nu overtaget græsningen, så fåregræsning er stoppet igen.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Anmodning om redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode for: Bekæmpelse af invasive arter på klithede.

Til Hvidbog: Der er redegjort for indsatsen og følgende tekst et tilføjet handleplanen:

Klithede med invasive arter på over 10 % af arealet var i 2. planperiode kortlagt på Hevring Skydeterræn. Området ejes af Forsvarets Ejendomsstyrelsen, der udfører bekæmpelse af invasive arter. Der henvises til deres drift- og plejeplaner, som der ikke redegøres for i nærværende Natura 2000-handleplan.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Miljøstyrelsen bemærker desuden, at kommunen i afsnit med redegørelse af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan skriver, at kommunen kun delvist har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan.

Til Hvidbog: Miljøstyrelsen gør opmærksom på det problematiske i, at der i høringsmaterialet står, at kommunen kun delvist har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, hvad de delte DUT-midler er mærket til primært, hede- og klitleje, samt bekæmpelse af invasive arter.

Miljøstyrelsen gør endvidere opmærksom på, at de arbejder fortsat løbende for at understøtte tilskudsordninger, der opfylder behovet for at kunne gennemføre Natura 2000-planens indsatsprogram.

Det er kommunernes vurdering, at tilskudsordningerne og DUT langt fra opfylder behovet for at kunne gennemføre Natura 2000-planernes ydre ramme. Derfor arbejder kommunerne jo også på at deltage i en lang række eksternt finansierede projekter (herunder LIFE – som der er redegjort for i handleplanen) for at kunne sammenstykke attraktive løsninger for lodsejerne og andre interessenter, således at indsatsen i områderne kommer til at ske. Der arbejdes ikke med tinglysninger af indsats på matriklerne, men i støtteordningerne er frivillige aftaler bærende. Ejerskifte giver derfor konstante udfordringer.

Hensigtsmæssig drift og pleje på alle habitatnaturtyper er derfor en opgave, der kræver flere planperioder eller helt andre værktøjer for at komme 100 % i hus. Kommunerne tager det som en selvfølge, at de ting, der ikke nås i forrige planperiode, overføres til næste planperiode. Kommunalbestyrelserne er bekendt med indholdet i Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, der pålægger kommunalbestyrelsen at sikre gennemførelse af de vedtaget handleplan.

I stedet for at skrive, at kommunerne kun delvist har opfyldt seneste Natura 2000-handleplan, så skrives: Der er stadig lang vej til at nå at skabe hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje på samtlige forekomster af terrestriske habitatnaturtyper, samt sikre egnede levesteder for områdets arter. Handleplanen vurderes dog at være opfyldt, da der er anført arealmål som 'op til xx ha' i seneste handleplan uden en minimumsgrænse for gennemførelse. Det vurderes, at der for de områdespecifikke retningslinjer er sket den indsats, der er beskrevet i den forgangne handleplan.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Behov for indsatser

Der mangler beskrivelse af indsatser, der skal udføres i planperioden.

Til Hvidbog: Bemærkningen er taget til efterretning. Følgende tekst er indført i handleplanen:

- Igangværende projekter og indsatser, der relaterer til gennemførelse af tidligere Natura 2000-planer, afsluttes.
- Indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.
- Tilstanden af levestederne for almindelig ryle sikres (hvis tilstanden er god-høj), således at de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet. Tilstanden af levesteder for hjejle sikres eller forbedres i overensstemmelse med artens krav til disse.
- Tilstanden af levestederne for havterne og klyde sikres (hvis tilstanden er god-høj) eller forbedres (hvis tilstanden er ringe-moderat), således at 19 af de 25 kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, hvilket også vil være til gavn for fjordterne, splitterne og dværgterne.
- Der gennemføres en grundlæggende indsats på hedearealer med henblik på forbedring af naturtilstanden.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at planlagte indsatser for rydning af invasive arter generelt er planlagt med ”op til x ha”. Da der i Natura 2000-planens indsatsprogram fremgår et specifikt areal, skal dette fremgå som minimumsareal fordelt mellem kommuner, offentlige lodsejere og Miljøstyrelsen ud fra registreringerne.

Til Hvidbog: Miljøstyrelsens bemærkning tages til efterretning. Alle områdespecifikke indsatser er nu anført i afsnittet ’Behov for indsatser’.

Formuleringen ’Op til’ for arealet med invasive arter er nu slettet og 5 ha anført som minimum.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Prioritering af den forventede indsats

Miljøstyrelsen bemærker desuden en uoverensstemmelse mellem afsnit 4 om behov for indsatser og afsnit 6 om prioritering af den forventede indsats.

Til Hvidbog: Miljøstyrelsens bemærkning tages til efterretning. Der er sket en tilretning således, at der ikke er tvivl om, at alle beskrevne indsatser prioriteres.

Miljøstyrelsen (18. april 2024)

Andre bemærkninger

Til Hvidbog: Årstallet i kolofonen er ændret til 2024.

Miljøstyrelsen forventer at foretage mindre tekstmæssige justeringer i noget af Miljøstyrelsens indhold.